

ת"פ (נצרת) 57582-07-24 - מדינת ישראל נ' האחים אבו עיאש בע"מ

ת"פ (נצרת) 57582-07-24 - מדינת ישראל ע"י נ' האחים אבו עיאש בע"מ מחוזי עבודה נצרת

ת"פ (נצרת) 57582-07-24

מדינת ישראל ע"י

ב"כ - עו"ד יצחק ששון

נגד

האחים אבו עיאש בע"מ

2. כאיד אבו עיאש

3. פתחי אבו עיאש ע"י

ב"כ עו"ד שחר מנדלמן

בית הדין האזורי לעבודה נוף הגליל-נצרת

[23.07.2025]

כב' הנשיא מוסטפא קאסם

החלטה

1. מונחת לפני בקשה לקבלת מידע לפי סעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ).

רקע עובדתי

2. ביום 23/7/24 הוגש כתב אישום נגד הנאשמים המייחס לכל אחד מהם עבירות בתחום הבטיחות בעבודה. על פי עובדות כתב האישום בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שימשה הנאשמת 1 (להלן: הנאשמת) כמבצעת בנייה באתר 'נתיב פיתוח 120' (להלן: אתר הבנייה), הנאשם 2, מר כאיד אבו עיאש, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שימש כמנהל פעיל בנאשמת (להלן: מר כאיד), ונאשם 3, מר פתחי אבו עיאש, שימש כמנהל עבודה בנאשמת (להלן: מר פתחי).

3. ביום 16/5/23 בביקורת שנערכה בחברה נמצא כי התקיימו ליקויי בטיחות: הנאשמת העסיקה עובדים בעבודה בגובה מבלי שהיו מחוברים באמצעות רתמות בטיחות במשך כל זמן העבודה בגובה לאחת המערכות למניעת נפילה- למערכת בלימת נפילה, למערכת מיקום ותמיכה המשולבת במערכת לבלימת נפילה, או למערכת למניעת נפילה וזאת בניגוד לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) תשס"ו-2007 ופקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970 (להלן: פקודת הבטיחות).

4. בתאריך 17/5/23 נמצא כי ליקויי הבטיחות הנ"ל חזרו על עצמם בשנית, וכי מתקיימים באתר ליקויי בטיחות נוספים.

5. בגין האירועים האמורים יוחסו לנאשמת שתי עבירות: העדר רתמת בטיחות לעובדים בזמן עבודה בגובה בגובה בתאריכים 16/5/23 (2 יחידות עבירה) ו- 17/5/23 (2 יחידות עבירה) לפי תקנה 8(א)(1) לתקנות הבטיחות (עבודה בגובה) תשס"ז-2007, וכן סעיף 225 לפקודת הבטיחות, והעדר פיקוח על שימוש בציוד מגן (קסדות ורתמות) בתאריך 17/5/23 עבירה לפי תקנה 3(א) לתקנות הבטיחות עבודה (ציוד מגן אישי) תשנ"ז-1977, וסעיף 225 לפקודת הבטיחות.
6. בגין האירועים האמורים יוחסו למר כאיד עבירות של הפרת חובת פיקוח בעבירות של: העדר רתמות בתאריכים 16/5/23 (2 יחידות עבירה) ו- 17/5/23 (2 יחידות עבירה) - עבירה לפי תקנה 8(א)(1) לתקנות הבטיחות (עבודה בגובה) תשס"ז-2007, וכן סעיף 225 ו- 222 לפקודת הבטיחות; העדר פיקוח שימוש בציוד מגן (קסדות ורתמות) עבירה לפי תקנה 3(א) לתקנות הבטיחות עבודה (ציוד מגן אישי) תשנ"ז-1977, וסעיף 225 ו- 222 לפקודת הבטיחות (2 יחידות עבירה).
7. בגין האירועים האמורים יוחסו למר פתחי כממונה בטיחות עבירות לפיהן לא נקט אמצעים לוודא שהעובדים משתמשים בציוד מגן אישי בתאריך 17/5/23 עבירה לפי תקנה 8(א)(1) לתקנות הבטיחות (עבודה בגובה) תשס"ז-2007, וכן סעיף 225 לפקודת הבטיחות (2 יח' עבירה); העדר גידור באתר בתאריך 17/5/23 עבירה לפי תקנה 5(א) ו- 9(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), תשמ"ח-1988, וכן סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל-1970 (עבירה אחת).
8. ביום 16/4/25 הוגשה בקשה על ידי הסנגור לפי סעיף 108 לחסד"פ לפיו מבקש מהנאשמת להעביר לידו את החומרים הבאים: מידע אודות הסדרים מותנים שנערכו מאז שנת 2013 ועד שנת 2025 בעבירות אשר יוחסו לנאשמים במסגרת כתב האישום; כתבי אישום שהוגשו בין השנים 2020 עד 2025 בעבירות שיוחסו לנאשמים במסגרת כתב האישום; רשימה של כל ההליכים הפליליים שהסתיימו באי הרשעה ביחס לעבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום (להלן: חומרים המבוקשים); כמו-כן הנאשמים מבקשים להעמיד לעיונם הנחיות על פיהן פועלת התביעה בהגשת כתבי אישום בעבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום, מכאן ההחלטה שלפנינו. טיעוני הצדדים
9. הנאשמים במסגרת בקשתם טוענים כי הרשות הגישה כתב אישום בעניינם של הנאשמים בגין העבירות האמורות באופן סלקטיבי בהתאם לכך הנאשמים טוענים לאכיפה בררנית. על מנת לבסס את טענתם בדבר אכיפה בררנית מבקשים הנאשמים להעביר לידם את חומרי המבוקשים כאמור לצורך ביסוס טענתם בדבר אכיפה בררנית.
10. מנגד, טוענת המאשימה כי הנאשמים לא הוכיחו שישנו בסיס ראייתי לקבלת החומר המבוקש במסגרת בקשה זו. כך היה על הנאשמים להוכיח שמבצעות בנייה אחרות עברו את העבירות מושא כתב האישום שהוגש בעניינם, ולא הוגש נגדם כתב אישום, בנוסף טוענת המאשימה שלא נטען על ידי הנאשמים שישנן חברות בנייה שלא הוגש נגדן כתב אישום, לא נטען שבמקרים דומים בוצעו הסדרים מותנים, ולא נטען שהמאשימה פעלה בניגוד להנחיות התביעה. בנסיבות אלו יש לדחות את הבקשה. כך או כך לשיטת המאשימה אין ללמוד ממקרים אחרים לעניינם של הנאשמים במקרה שלפנינו שכן בעניינם של הנאשמים במקרה זה קיימת הפרה שיטתית של כללי הבטיחות באתר ובכלל זאת מספר צווי הבטיחות וצו שיפור, שניתנו כבר בעניינם כפי שפורט בהרחבה בתגובתם לבקשה זו. על בסיס האמור מבקשת המאשימה לדחות את הבקשה.
- דיון והכרעה
11. לאחר עיון בפסיקה ובטענות הצדדים בית הדין הגיע לכדי מסקנה שיש לדחות את הבקשה שבפנינו, כפי שיפורט להלן.

12. סעיף 108 לחסד"פ קובע "בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין או מיזמת בית המשפט, לצוות על עד שהוזמן או על כל אדם אחר להמציא לבית המשפט במועד שיקבע בהזמנה או בצו, אותם מסמכים הנמצאים ברשותו ושפורטו בהזמנה או בצו".
13. ע"פ (ארצי) 16393-12-13 מדינת ישראל - אלירן דואב (09.09.2015) (להלן: פסק דין דואב) נקבע: "אכיפה בררנית שהיא כאמור אחד הביטויים של טענת ההגנה מן הצדק היא "אכיפת הדין נגד אדם אחד והימנעות מאכיפתו נגד אחרים - כאשר מדובר במקרים דומים", והיא יכולה לבוא לידי ביטוי בשני אופנים: "הראשון, החלטה להעמיד לדין רק חלק מן המעורבים בפרשה נדונה; השני, החלטה להעמיד לדין בשעה שבפרשות אחרות שעניין דומה לא הוגשו כתבי אישום". המשותף לשניהם הוא כי "סמכות האכיפה הופעלה נגד אחד ולא נגד אחרים, ללא כל טעם טוב להבחנה ביניהם" (ראו בעניין פרץ בפסקה 23, וראו שם הדיון רחב היריעה בנושא האכיפה הבררנית). אכיפה חלקית תחשב לאכיפה בררנית, וכזו, לאכיפה פסולה".
14. לרשות עומדת חזקה כי היא פועלת באופן תקין ושוויוני אלא אם הוכח אחרת, כך קבע בית הדין הארצי בפסק דין דואב: "כאן המקום להדגיש כי גם לרשות המנהלית שבידה מופקדת הסמכות להגיש כתבי אישום כמו לכל רשות מנהלית אחרת, עומדת חזקת התקינות המנהלית, לפיה היא מוחזקת כמי שפעלה כדין בהגישה את כתב האישום, וזאת כל עוד לא הוכח אחרת. על הטוען אחרת, הוא הנאשם שבפיו טענה לאכיפה בררנית, מוטל הנטל לנסות ולסתור את החזקה "ולהוכיח כי בוצעה לכאורה הבחנה לא ראויה בין מי שנתוניהם הרלוונטיים שווים. משעה שהוצג בסיס ראיתי כאמור, מתערערת חזקת התקינות והנטל יעבור אל כתפי הרשות המינהלית, אשר תתבקש להוכיח כי האכיפה - אף שהיא נחזית בררנית על-פני הדברים - התבססה על שיקולים עניינים בלבד, שיש להם משקל מספיק כדי לבסס עליהם את החלטתה" (עניין פרץ בפסקה 38, ההדגשה שלי ר.ר.; וראו עניין זקין בעמ' 308; ע"פ 3215/07 פלוני נ' מדינת ישראל (4.8.2008) בפסקה 37)".
15. בית הדין הארצי בפסק דין דואב עמד על כך שלצורך קבלת המסמכים האמורים על הנאשמים להראות לבית הדין ולו ראשית ראייה, בשל חשיבות הדברים נביא אותם במלואם: "ככל שימצא המותב הדין בטענה בדבר אכיפה בררנית כי די בתשתית הראייתית הלכאורית הראשונית שהניח הנאשם לפניו כדי להעביר את הנטל משכמו אל שכם התביעה כאמור לעיל, ובמסגרת תשובת המאשימה, יוכל בית המשפט להשתמש בסמכות כפי שהיא נתונה לו בסעיף 108 לחסד"פ ולהורות על הגשת נתונים ומסמכים, והכל בהתאם לנסיבות המקרה כפי שנפרשו לפניו".
16. גם בבג"צ 4922/19 אפרים נה נ' מדינת ישראל (9.12.2019) עמד בית המשפט העליון על כך שהנטל הראשוני לצורך העלאת טענה בדבר אכיפה בררנית מוטל על הנאשמים: "השורה התחתונה היא, שהנטל הראשוני לצורך קבלת מידע ומסמכים לשם העלאת טענה לאכיפה בררנית מוטל על הנאשם. אין להפוך את היוצרות, באופן שהליכי הגילוי והעיון ישמשו בסיס להנחת התשתית הראייתית הראשונית בבחינת "נעשה ונשמע" - נקבל את המידע והמסמכים מתוך תקווה כי מהם תצמח התשתית הנדרשת להגנה מן הצדק. גישה זו מקובלת גם בקרב תומכי המובהקים של הגנה מן הצדק "במקרים הראויים שבהם הנאשם יציג תשתית לכאורית ראשונית שיש בה כדי לתמוך בטענתו, דומה כי יהא זה מן הראוי להורות לתביעה להשלים את התמונה העובדתית בכל אותן סוגיית שלנאשם לא הייתה, מטבע הדברים נגישות אל פרטיהן" (ישגב נקדימון הגנה מן הצדק 412, ה"ש 140 (מהדורה שניה, 2009) (הדגשה הוספה - י"ע) (להלן: נקדימון))."

17. בעניינינו הנאשמים מבקשים להציג בפניהם את החומרים המבוקשים, יחד עם זאת עיון בבקשתם של הנאשמים מלמד כי הם לא הציגו ראשית ראייה כדרוש ולו גם לא ברף הנמוך, אלא העלו טענות כלליות בדבר הרף הראייתי הדרוש לצורך קבלת מידע ומסמכים, והסבירו בהרחבה ובכלליות מדוע המידע המבוקש הכרחי להגנתם בהתאם לפסיקה ולא בהתאם למצבם. כך לדוגמה היה מצופה שהנאשמים לכל הפחות יטענו שבמקרים דומים לעניינים לא הוגשו כתבי אישום או להציג מקרה ממשי לכך שבנסיבות בהן הוגש נגדם כתב אישום לא הוגש נגד חברה אחרת, וכך הלאה בקשר ליתר המסמכים הדרושים במסגרת בקשה זו.
18. משלא הציגו הנאשמים ראשית ראייה, יש לדחות את הבקשה על כל חלקיה לקבלת החומרים האמורים. הסדרים מותנים
19. מעבר לנדרש נתייחס גם לבקשתם של הנאשמים לקבלת מידע אודות הסדרים מותנים שנערכו מאז שנת 2013 ועד שנת 2025 בעבירות אשר יוחסו לנאשמים באופן קונקרטי. הנאשמים, כפי שצינו כאמור לעיל בהרחבה, לא טענו וגם לא הציגו ראשית ראייה כי קיימים מקרים דומים לעניינים בהם נערכו הסדרים מותנים. יודגש שגם אם היו מציגים נתונים אלו, לא בהכרח הדבר היה מהווה בסיס לטעון לאכיפה בררנית, כך בית המשפט העליון בבג"ץ 8088/14 נג'אח מבארק מוסא פרחאת נ' היועץ המשפטי לממשלה (27.9.2017) הדגיש כי אינו נוטה להתערב בקלות בהחלטות התביעה, וכך גם ביחס להסדרים מותנים: "הלכה פסוקה היא כי 'ככלל, אין בית משפט זה נוהג להתערב בשיקול דעת התביעה לעניין העמדה לדין או עריכת הסדר טיעון' (בג"ץ 4395/12 כהן נ' פרקליטות מחוז מרכז פסקה 10 לפסק דינה של המשנה לנשיא (כתוארה אז) מ' נאור (15.11.2012) (להלן: עניין כהן);".
-
- הלכה זו חלה גם על עריכת הסדר מותנה (ראו: בג"ץ 8049/16 אלון נ' פרקליטות המדינה (המחלקה לאכיפת דיני מקרקעין), פסקה 7 לפסק דינו של השופט י' עמית (6.3.2017)). בשים לב למתחם שיקול הדעת המקצועי הרחב המסור למשיב 1 בהחלטות כגון דא, אין די בקיומן של חלופות סבירות נוספות או בקשיים שמעוררת החלטתו אלא נדרש חוסר סבירות קיצוני או עיוות מהותי: "אלה הם המפתחות שיפתחו את שערי בית המשפט הגבוה לצדק ויביאו להתערבותו בהחלטות של רשויות התביעה [...] לעניין אי פתיחתם של הליכים פליליים (או להחלטות בדומה להן): החלטה שנתקבלה שלא ביושר או שלא בתום-לב; החלטה שנתקבלה ממניעים נפסדים ולא טהורים; החלטה שנתקבלה בסתירה ברורה לאינטרס הציבור [...]"; החלטה שנתקבלה בחוסר סבירות קיצוני או מהותי (במובנו הרחב); החלטה שהיא בלתי סבירה בעליל; החלטה שנתקבלה בעיוות מהותי; החלטה הנגועה במשגה היורד לשורשו של עניין" (בג"ץ 4550/94 אישה נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מט(5) 859, 871-872 (1995)). (ההדגשות אינן במקור מ.ק).
20. בעניינינו לא נטען שהמאשימה פעלה בחוסר סבירות קיצוני או עיוות מהותי, וכך גם לא הוצגה ראייה ראשונית ביחס לכך, מנגד המאשימה בתשובתה לבקשה הסבירה שחומרת העבירות בנסיבות הנאשמים במקרה שלפנינו חמורה- שכן ישנה אינדקציה לכך שהעבירות בוצעו לצורך הפקת רווחים, מדובר בהפרה שיטתית, אין מדובר בהפרה ראשונה של הנאשמים על הוראות החוק, ומשום שמדובר ב'מכת מדינה'. על יסוד האמור ניתבה המאשימה את התיק להליך הפלילי, וטענותיה לא נסתרו ולו בראשית ראייה. בהתאם לכך גם מטעם זה יש לדחות את הבקשה. הנחיות על פיהן פועלת התביעה בהגשת כתבי אישום בעבירות שיוחסו לנאשמים בכתב האישום
21. הנאשמים כאמור ביקשו מהמאשימה להציג לעיונם את ההנחיות על פי הן פועלת התביעה בהגשת כתבי האישום. מנגד, המאשימה טענה שהנחיות אלו נתונות לציבור הרחב באתר של משרד הכלכלה, העבודה ומשרד המשפטים.
22. בית הדין הארצי בעפ"א (ארצי) 11-10-29798 מדינת ישראל - מרים יהודית עמית (22.4.2013) עמד על חשיבות הצגת ההנחיות לציבור: "מדיניות האכיפה היא חלק מחומר החקירה הרלבנטי להגנת הנאשם, באשר היא משמשת המסד שעליו החליטה התביעה להגיש את כתב האישום. מדיניות האכיפה היא מעין מגדלור שלאורו פועלת התביעה, והנאשם זכאי לבחון זאת כאשר ההנחיות מבוארות לפניו והוא יכול לראות שענייניו נכלל בתוך המקרים שאותה המדיניות מכסה".
23. המאשימה כאמור הפנתה לאתרים בהם מצויות ההנחיות, ואף הפנתה בתשובתה לבקשה מושא החלטה זו ל'נוהל ניתוב תיקי אכיפה בתחום הבטיחות בעבודה בענף הבנייה', לפיכך בפני הנאשמים עומדת האפשרות לקרוא את הנוהל האמור ולעיון בו ולבחון את מדיניות האכיפה של הרשויות ביחס לעניינים.
- סוף דבר
24. על יסוד כל האמור הבקשה נדחת.
25. המזכירות תקבע את התיק להקראה.
- ניתנה היום, כ"ז תמוז תשפ"ה, (23 יולי 2025), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.